

ұзындығы 176,2 мың км. Оның 96,5 мың км-ден астамын көпшілік пайдаланады, ал республикалық мақсаттағы жол ұзындығы – 23,7 мың км, жергілікті жол ұзындығы – 72,8 мың км.[1]

Ал автокөлікпен 2016 жылы 3,2 млрд тонна жүк тасымалданған, 2015 жылмен салыстырғанда 0,2% ғана өскен. Ал жүк тасымалы 160,8 млрд. ткм, 2015 жылға қарағанда 0,9%-ға артқан. Автокөлікпен жеткізілген жолаушылар саны – 22 309,7 млн адам, 2015 жылға қарағанда 2,3%-ға өскен. Автокөлікпен транзиттік тасымал көлемі 1,5 млн. тоннаға жетті, бұл өткен жылмен салыстырғанда 28,3%-ға өскен. Ал жолаушылар тасымалының айналымы 235,7 млрд. жкм болған, 6,5%-ға артты. Тұрақты хабарламалары бойынша жүйелі жолаушы тасымалдайтын 137-ден астам халықаралық және 254 облыс аралық маршрут бар.

Елімізде 48 әуекомпаниясы мен әуе кемесін пайдалануы бар, оның ішінде 22-сі коммерциялық әуе тасымалымен айналысады, ал 26-сы әуе кемесін пайдаланады, яғни авиациялық қызметін атқарады, атап айтқанда авиациялы-химиялық, орман бақылауы, мұнай-газ құбырларын тексеру және басқа да қызметтерді жүзеге асырады, сондай-ақ біреуі жалпы мақсаттағы авиациялық пайдаланушы.[2]

Теңіз көлігінде Қазақстанның Каспий теңізінде жағажай транспорты инфрақұрылымында 3 теңіз порты бар: Ақтау, Құрық және Баутино. Ақтау порты экспорт-импорт жүк алмасу мен транзиттің байланысты атқарады. Каспий айлағындағы жүк тасымалындағы үлесі – 25%. Ал Құрық портында 2016 жылдың желтоқсанында паром терминалының алғашқы іске қосу кешені жұмысын бастады. Бүгінде 420 мың тонна жүк өткізілді. Жыл соңына дейін 1 млн тоннаға жеткізу жоспарланған. Баутино порты теңіз мұнай операциясын жүргізуге арналған. Ақтау порты арқылы жүк өткізу көлемі 2016 жылы 5842 мың тонна болған, 2015 жылғы көрсеткішке жетеқабыл (5 896 мың тонна). Отандық теңіз көлігімен 2016 жылы 3082 тонна жүк тасымалданды, 2015 жылғы көрсеткішке қарағанда 7%-ға артық. Өзен көлігі республикадағы көлік жұмысының жалпы көлеміндегі үлесі аз. 2016 жылы ішкі су көлігімен 1 266,6 мың тонна жүк тасымалданды. 2016 жылы көлік саласындағы негізгі жетістіктердің бірі – Қазақстанның көлік логистикасының тиімділігі бойынша халықаралық рейтингтегі (LPI халықаралық банкі) көрсеткішін жақсартуы. Қазақстан 88 орыннан 77 орынға дейін көтерілді (2014 жылмен салыстырғанда), бұл көрсеткіш ТМД елдері арасындағы үздік нәтиже. 2016 жылы отандық әуекомпаниялары ЕуроОдақ елдеріне ұшу шектелімі алынып тасталды. 2016 жылы автожолда 75 мың адам еңбек етіп, «Нұрлы Жол» бағдарламасы бойынша жөндеу жұмыстары жүргізілді. Нәтижесінде, республикалық маңызы бар 913 км автожол жөнделіп, 767 шақырым қозғалыс ашылды.

«Батыс Еуропа – Батыс Қытай» транзиттік дәлізі бойынша Астана–Теміртау, Алматы–Қапшағай, Қапшағай–Балпық би, Бейнеу–Шетпе мен Көкшетау–Петропавл қозғалысы түгелдей ашылды. Қытай–Қазақстан–еуропа–қытай бағытындағы теміржол арқылы транзиттік контейнер тасымалы 2 есеге өскен, атап айтқанда 2015 жылы жиырма пұттық эквиваленттегі 47 мың тонна контейнер 2016 жылы жиырма пұттық эквиваленттегі 105 мың контейнерге жеткен, 2011 жылғы көрсеткіштен 100 есеге дейін көп. Бүгінде көлік саласындағы заңнаманы жетілдіру жұмысы жүргізілуде. Еске салсақ, Қазақстан еуразиялық көлік-логистикалық және іскерлік хабқа айналуы жоспарлап отыр. Мұндай идеяны Мемлекет басшысы Жібек жолын жаңғырту туралы айтқан кезде ұсынған еді.[3]

Әдебиеттер

1. Тулембаева А.Н. Логистика. Учебное пособие на казахском языке. Алматы: Қазақ университеті, 2004
2. Тулембаева А.Н. Логистика. Учебное пособие. Издатмаркет62004Логистика: Учебник / Под ред. Б. А. Аникина. 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Инфра • М, 2000.
3. Даулет Б.С., Тулембаева А.Н. Стратегическое управление в транспортно-коммуникационном комплексе РК. - Алматы:

Цонев И.Е., магистрант, 1 курс (КарГУ им. Е.А. Букетова)
Научный руководитель - к.э.н., ассоциированный профессор Мамраева Д.Г.

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ КИНОПРОИЗВОДСТВА В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

За последние 5 лет (2015–2019 годы), согласно информации Министерства культуры и спорта РК, планировалась съемка 150 казахстанских фильмов и 8 сериалов. По факту было снято 135 фильмов и 8 сериалов, еще 12 работ не были сданы. Среди снятых за пятилетку фильмов в жанровой разбивке было 57 драм, 75 документальных фильмов и 3 анимационных [1]. Стоит отметить, что

комедии не спонсируются государством, они финансируются иностранными инвесторами и вложениями частных бизнесменов. В итоге, именно этот жанр является самым кассово-успешным на отечественном рынке.

Количество кинозалов и кинотеатров в Республике Казахстан растет с каждым годом, удовлетворяя возрастающий спрос со стороны зрителей. За период с 2015 по 2019 год число кинозалов увеличилось с 320 до 400. Кинотеатры совместно с прокатчиками и кинокомпаниями заработали за три квартала 2019 года более 41,2 млрд. тенге, что на 1,8% меньше, чем за аналогичный период в прошлом году. При этом на производстве фильмов и телепрограмм продакшн-студии получили доход в размере 13,6 млрд. тенге, что на 24,8% меньше, чем годом ранее. В свою очередь, на распространении кинокартин, телефильмов и программ рынку удалось заработать 10,5 млрд. тенге (рост в 2,1 раза по сравнению с аналогичным периодом прошлого года). В 2018 году в Казахстане 112 кинотеатров провели 746,2 тыс. киносеансов, которые посетили 17,8 млн. зрителей. Доход от показов фильмов составил 18,4 млрд. тенге. Среди посетителей этих заведений 80,4% оказались взрослыми зрителями, а 19,6% – дети. Чаще всего демонстрировались фильмы производства США (10,2 млн. раз).

Генеральный директор компании «Меломан» Вадим Голенко дал разъяснение по поводу снижающейся прибыли от проката информационному агентству LS: «Рост выручки, который отмечался у отрасли в прошлые годы, был обусловлен появлением новых кинотеатров, которые давали дополнительные сеансы и зрителей. Но в этом году рост прекратился, но полученные ранее показатели закрепились. Однако рынок с интересом наблюдал за перераспределением долей локального киноконента и зарубежного» [2].

Стоит отметить, что 2019 год был успешным для казахстанских кинотеатров. Сразу 17 фильмов иностранного производства собрали свыше 500 миллионов тенге в прокате («Король Лев», «Мстители: Финал» собрали свыше миллиарда), в том числе 2 отечественного производства: комедия «Аким» и историческая драма «Томирис» [3]. Это означает, что казахстанский зритель активно посещает кинотеатры, а также поддерживает отечественное кино.

Успешным 2019 год стал и для фестивального казахстанского кино, которое обычно не выходит в широкий прокат. Например, «Конокрады. Дороги времени» Ерлана Нурмухамбетова и Рисы Такебы. Эта картина стала фильмом церемонии открытия Бусанского кинофестиваля. Стоит отметить фильм «Черный, черный человек» Адильхана Ержанова: режиссер был удостоен звания «Лучший режиссер Азии», а также драму «Марьям» Шарипы Уразбаевой. Фильм молодой девушки-режиссера стал единственной картиной с СНГ, которая участвовала в кинофестивале в Локарно (Швейцария). Приз имени Бадала Рахмана за лучший детский фильм получила на международном кинофестивале в Дакке художественная картина режиссера Талгата Теменова «Маленький принц нашего города» [4]. Данные факты указывают на то, что казахстанские картины достаточно активно представлены и узнаваемы на международных кинофестивалях.

Одна из тенденций последних лет – казахстанские зрители стали чаще выбирать фильмы отечественного производства, и происходит это во многом благодаря тому, что казахстанских картин на киноэкраны страны выходит все больше. Спрос на отечественные фильмы стабильно высок. Однако это касается только комедий, тогда как другие жанры в кассовой гонке пока проигрывают. В начале 2019 года был принят «Закон о кино», который позволит отечественным кинематографистам получать государственное финансирование на производство фильмов на основе открытого конкурса — питчинга, а значит снимать качественное кино еще и с поддержкой государства. Казахское фестивальное кино стабильно получает награды на локальных кинофестивалях.

Все эти факторы указывают на то, что казахстанский кинематограф постепенно развивается; отечественные режиссеры снимают качественное кино, узнаваемое не только на территории РК, но и за ее пределами.

Литература

1. Количество снятых фильмов и сериалов. 2015–2019. – URL: режим доступа: <http://ranking.kz/ru/a/infopovody/za-pyat-let-v-strane-snyali-135-filmov-i-8-serialov-bolshinstvo-filmov-na-kazahskom-yazyke-71-kinolenta> (дата обращения: 13.02.2020).
2. Казахстанцы потратили на кино 16 млрд тенге – URL: режим доступа: <https://lsm.kz/novyyj-god-ostanetsya-za-kazahstanskim> (дата обращения: 13.02.2020).
3. Тикетон. Онлайн-покупка билетов. Кассовые сборы. – URL: режим доступа: <https://ticketon.kz/box-office> (дата обращения: 13.02.2020).